

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., професор Лоханова Н.О.
“ ____ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності облік та аудит
за темою:

**Облік і контроль стану та руху основних засобів на прикладі УДЦТС
Ліски**

Виконавець
студент обліково-економічного
факультету
Манько Олеся Сергіївна

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	7
1.1. Основні засоби як об'єкт обліку, порядок їх класифікації та оцінки.....	7
1.2. Організація аналітичного і синтетичного обліку основних засобів.....	14
1.3. Облік надходжень основних засобів.....	21
1.4. Облік вибуття основних засобів.....	25
1.5. Порядок нарахування і обліку амортизації основних засобів...	28
1.6. Дискусійні питання обліку основних засобів у сучасних умовах господарювання.....	35
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ДП "УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ТРАНСПОРТНОГО СЕРВІСУ "ЛІСКИ"	42
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	42
2.2. Особливості обліку основних засобів у ДП "Український державний центр транспортного сервісу "Ліски"	43
2.3. Порядок обліку основних засобів в умовах застосування автоматизованої форми обліку із застосуванням програми 1 С.....	49
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ СТАНУ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	53
3.1. Завдання і джерела контролю основних засобів.....	53
3.2. Оцінка стану систем внутрішнього контролю та системи обліку основних засобів на підприємстві.....	55
3.3. Перевірка правильності документування господарських операцій з обліку основних засобів.....	58
3.4. Перевірка правильності відображення операцій з руху	

	4
основних засобів на підприємстві.....	61
3.5.Перевірка правильності нарахування амортизації.....	64
3.6. Економічний аналіз основних засобів підприємства.....	66
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	79

Господарська діяльність на підприємстві обов'язково здійснюється завдяки основним засобам. У процесі господарської діяльності на підприємство надходять та вибувають основні засоби. Також важливе значення грає класифікація основних засобів та їх оцінка. Всі операції стану і руху основних засобів необхідно документально оформлювати і відображати в бухгалтерському обліку та обліку для оподаткування.

Актуальність роботи полягає в тому, що добре визначений облік, аналіз і контроль основних засобів має велике значення в управлінні господарською діяльністю кожного підприємства.

Основними завданнями бухгалтерського обліку основних засобів є:

- контроль за збереженням і наявністю основних засобів за місцями їх використання;
- правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в обліку їх надходження, вибуття та переміщення;
- контроль за раціональним витрачанням коштів на реконструкцію і модернізацію основних засобів;
- контроль за ефективністю використання обладнання, виробничих площ, транспортних засобів та інших основних засобів тощо.

Розвитку теорії і практики питань бухгалтерського обліку та контролю основних засобів присвячені роботи В.Д. Андреева, А.В. Алексеевої, В.В. Бабича, М.Т. Білухи, С.Ф. Голова, А.М. Герасимовича, Н.І. Дорош, В.І. Єфіменка, В.П. Завгороднього, В.Г. Лінника, В.В. Сопка, Н.В. Кужельного, Г.Г. Кірейцева, Д.Р. Кетлетта, Г.І. Олеховича, В.Г. Швеця, Л.С. Шатковської, В.Ф. Палія, О.А. Петрик, С. Яремчука, О.С. Яцунської й інших.

Щоб відповідати сучасним вимогам, організація і методологія обліку повинна забезпечувати повсякденні запити управління, бути надійним економічним інструментом управління підприємством. Але на практиці ще є багато ситуацій, коли це положення не виконується. Це повною мірою стосується обліку й контролю основних засобів.

Метою роботи є вивчення стану обліку, контролю та аналізу основних засобів на підприємстві – ДП "Український державний центр транспортного сервісу "Ліски". У процесі написання роботи необхідно виявити можливі недоліки і відхилення від нормативної бази процесу обліку та надати конкретні пропозиції, направлені на розвиток організації обліку, контролю і аналізу, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства.

Для того що б досягнути поставленої мети необхідно дати визначення основним засобам, як об'єкту обліку, описати порядок класифікації основних засобів та їх оцінки, розглянути організацію аналітичного і синтетичного обліку. Також слід ретельно розібратися у порядку обліку надходження і вибуття основних засобів, розглянути порядок нарахування і обліку амортизації основних засобів. Значним є завдання щодо виявлення проблем та недоліків системи контролю основних засобів, що ускладнюють розвиток підвищення ефективності роботи підприємства.

Предметом дослідження в роботі є система обліку, контролю і аналізу руху основних засобів на підприємстві.

Об'єктом дослідження є Державне підприємство "Український державний центр транспортного сервісу "Ліски".

Видом діяльності, яким займається підприємство, є діяльність у сфері наземного залізничного транспорту загального користування.

При написанні роботи використовувались такі методи дослідження, як: системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і контролю основних засобів; інформаційне моделювання – для забезпечення дослідження нормативно-довідковими матеріалами; абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку основних засобів; конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення дослідження документів та реєстрів обліку за формою і змістом – для виявлення їхньої відповідності щодо

інформаційної ємності адекватного вимогам стандартів; опитування, фактична перевірка, порівняння, перерахунок, документальна перевірка, вибіркове дослідження – при проведенні контролю основних засобів; статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку основних засобів; графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали теоретичні та методологічні розробки вітчизняних та зарубіжних науковців, аналітичні матеріали, джерелами яких були наукові публікації, інформація бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності підприємства.

ВИСНОВКИ

Розвиток ринкових відносин в Україні потребує підвищення ефективності господарювання різних форм організації виробництва.

В цих умовах питання обліку основних засобів досить актуальне не лише для бухгалтерів, але й для зовнішніх та внутрішніх споживачів, яким потрібна правдива, достовірна, об'єктивна, своєчасна інформація щодо забезпечення підприємства основними засобами, щодо їх структури, потужності та раціональності використання тощо.

Таку інформацію має і повинен забезпечити бухгалтерський облік основних засобів.

На сьогодні стан обліку основних засобів не можна назвати стабільним. Реформування економіки призводить до змін в нормативних документах, і в першу чергу П(С)БО, що ускладнює облік.

Дана дипломна робота розглядає широке коло питань, пов'язаних з організацією ведення обліку основних засобів. У результаті проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

- основні засоби можуть оцінюватися як у натуральних, так і у вартісних показниках. Останні є базою для складання балансу і річного звіту і можуть бути наступних видів: первісна, відновлювальна і залишкова вартість;

- синтетичний облік основних засобів ведеться на активному рахунку 10. По дебету цього рахунка відбивається прийняття на баланс основних засобів по первісній вартості, а також збільшення вартості (дооцінка). По кредиту рахунку 10 відбивається вибуття об'єктів по первісній вартості, а також її зменшення (уцінка, часткова ліквідація). Сальдо по рахунку 10 показує первісну вартість основних засобів, що числяться на балансі;

- стандарти бухгалтерського обліку дають змогу реалізувати багатоваріантні підходи до розрахунку розміру амортизаційних відрахувань

основних засобів й ефективного управління витратами і, відповідно, фінансовими результатами;

- обраний підприємством метод нарахування амортизації повинен сприяти прискоренню оновлення основних засобів, визначенню реальної величини прибутку, найкраще враховувати усі фактори, пов'язані з експлуатацією об'єкта основних засобів;

- в основі Податкового Кодексу лежить методика обліку, яка наведена у П(С)БО. Однак, держава, як і раніше обмежує підприємства у виборі окремих позицій податкової політики підприємства щодо вибору методів нарахування амортизації і визначення строків корисного використання, тим самим демонструючи свій намір управляти потоками грошових коштів підприємства. Методика нарахування амортизації вимагає подальшого вдосконалення і аналізу її проблемних зон.

За сучасних ринкових умов підприємствам не під силу самостійне відновлювання основних засобів. На багатьох підприємствах вони вже давно застаріли та дуже відстали від досягнень НТП, що негативно впливає на якість продукції, а отже і на фінансовий результат. В цьому випадку бажане проведення державного та іноземного інвестування.

Для ознайомлення з особливостями організації обліку та контролю основних засобів у роботі було досліджено практику обліку у ДП "Український державний центр транспортного сервісу "Ліски". Основним видом діяльності підприємства є наземний залізничний транспорт загального користування.

Підставою для оформлення надходження основних засобів на підприємство є первинні документи постачальника: накладні, податкові накладні з ПДВ, рахунки. Оприбуткування об'єкта здійснюється за актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів.

Вибуття об'єктів основних засобів на підприємстві оформлюється наказом про доцільність списання і актом на списання основних засобів.

Акт приймання – здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів (типова форма № 03 – 2) застосовується для оформлення приймання – здачі основних засобів після капітального ремонту, реконструкції, модернізації.

Для обліку амортизації на підприємстві ведеться відомість нарахування амортизації в розрізі кожного об'єкту. В даній відомості вказується назва об'єкту, його інвентарний номер, кореспондуючі рахунки, спосіб нарахування амортизації, матеріально – відповідальна особа та підрозділ, дата введення та виведення з експлуатації, вартість на початок та кінець періоду, залишкова вартість, амортизація на початок періоду, сума нарахованої амортизації та амортизація на кінець періоду.

Згідно з обраною обліковою політикою на підприємстві обрано прямолінійний метод нарахування амортизації, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на очікуваний строк корисного використання об'єкта основних засобів (п.4.15 Наказу про облікову політику). Амортизація відноситься на витрати підприємства, що відображається за дебетом рахунків 9 класу.

Усі дані по руху основних засобів та нарахуванню амортизації підприємство відображає на рахунках 10 «Основні засоби» та 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». В кінці року дані з цих рахунків відображаються в оборотно – сальдовій відомості за відповідним рахунком, де в розрізі кожного окремого об'єкту основних засобів вказується сальдо на початок року, обороти за дебетом та кредитом та сальдо на кінець року.

Основною формою внутрішньогосподарчого контролю основних засобів на підприємстві в сучасних умовах є інвентаризація.

За результатами проведеного тестування системи внутрішнього контролю на підприємстві був виявлений такий недолік в роботі, як відсутність робочого плану (програми) системи внутрішнього контролю, що здійснює передумови до невизначеності проведення контрольних заходів.

Також результатами проведеного тестування системи бухгалтерського обліку основних засобів було встановлено певні недоліки, а саме:

- висока плинність кадрів серед робітників бухгалтерії, що може призвести до перекручування та викривлення інформації, не дає змогу знайти винну особу в порушеннях ведення бухгалтерського обліку тощо;
- відсутність позапланових перевірок, що не дає можливість відстежити дійсну картину за станом і рухом основних засобів;
- виявлення нестач при інвентаризації, що свідчить про неефективну роботу інвентаризаційних комісій та системи внутрішнього контролю;
- автоматизація обліку створює певні ризики, пов'язані з несанкціонованим доступом до інформації.

Серед переваг можна виділити відсутність значних порушень за попередні періоди, своєчасність відображення в обліку операцій з основними засобами.

Підприємству рекомендовано проводити позапланові інвентаризації для оперативного відображення інформації стосовно основних засобів, застосовувати індекс інфляції при реалізації основних засобів та зменшити плинність облікових працівників шляхом заохочення та створення більш сприятливих умов для роботи.

Основним і майже єдиним недоліком функціонування системи автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві є збої в системі через відсутність штатного програміста.

Серед переваг можна виділити наявність ліцензованого програмного забезпечення, санкціонований доступ до роботи системи, наявність антивірусних програм.

Можна зробити висновок, що ознайомлення з практикою внутрішнього контролю та системою бухгалтерського обліку засвідчує компетентність управлінського персоналу, його відповідальність, відсутність намірів перекручувати інформацію та ведення бухгалтерського обліку згідно з діючим законодавством.

Аналіз наявності основних засобів на підприємстві показав, що за звітний період відбулося збільшення основних засобів на 83456 тис.грн. Дані зміни відбулися за рахунок збільшення основних виробничих засобів на 83440 тис. грн. і невиробничих основних засобів на 14 тис. грн. При тому найбільш суттєво збільшилися транспортні засоби підприємства - на 77 863 тис. грн., а їх частка збільшилася на 18,87%. Також відбулося збільшення споруд – на 4167 тис. грн., тоді як їх частка зменшилася на 7,31%. Вважаємо, що потрібно здійснювати подальші заходи щодо нарощування питомої ваги активної частини основних засобів у середньорічній вартості основних виробничих засобів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996 – XIV, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Податковий кодекс України із змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 23 грудня 2010 року № 2856 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/podatkovij>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www. rada.gov.ua](http://www. rada.gov.ua)
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» затверджений наказом МФУ від 31.12.99 г. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www. rada.gov.ua](http://www. rada.gov.ua)
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www. rada.gov.ua](http://www. rada.gov.ua)
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів в Україні від 30.09.2003 г. №561 // Практичне керування: Основні засоби. – Баланс. – 2007. – №11. – С. 127 – 143.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 р. № 415 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерство фінансів №1085 від 24.09.2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів №1591 від 09.12.2011) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>

9. Державний класифікатор України «Класифікація основних фондів» ДК 013 – 97 від 01.01.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>
10. Бабич В.В. Бухгалтерський учет на підприємствах малого бізнесу в Україні / В.В. Бабич, Е.І. Свидерський. – 2 – е изд., испр. и доп. – К. : ОНПІ Лібра, Укр.ІНТЗІ, 1992. – 129 с.
11. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: в 2 т. – К. : Хвиля – Прес; Донецьк:Пошук, 1995. – Т. 1. – 528 с.
12. Кантор Е. Л. Основные фонды промышленных предприятий / Е. Л. Кантор, А. И. Гинзбург, В. Е. Кантор. – СПб.: Питер, 2002. – 240 с.
13. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: [Навчальний посібник] / О. С. Філімоненков. – К.: Ельга, Ніка – Центр, 2002. – 360 с.
14. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами : практ. посібн. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко – К. : Лібра, 2004. – 880 с.
15. Дрозд І.К. Аудит фінансових результатів: теоретико методологічний аспект: [монографія] /І.К.Дрозд, В.М.Іванков, Г.Б.Назарова, Н.С.Шалімова; за заг.редакцією І.К.Дрозд.-К:ТОВ "Видавництво "Сова", 2013.-208с.
16. Чебанова Н.В., Василенко Ю. А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 672 с.
17. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 3 – є вид., перероб. і доп. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 672 с.
18. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік. Навчальний посібник. – Київ: Вид – во «Центр учбової літератури», 2003. – 524с.
19. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник. – К.: Лібра, 2001. – 840с.

20. Солошенко Л., Дзюба Н., Хмелевский И. Учет поступления основных фондов // Налоги и бухгалтерский учет. – 2007. – № 32. – С. 14 – 40
21. Долгопол Н. Амортизация: предметная сущность и степень влияния на воспроизводство основных средств / Н. Долгопол, М. Нестеренко // Бухгалтерский учет и аудит. – 2010. – № 12. – С. 3 – 13.
22. Назарбаева И. Необоротные материальные активы: признание и классификация / И. Назарбаева // Необоротные материальные активы: бухгалтерский и налоговый учет: сборник систематизированного законодательства. – 2011. – Вып.4. – С. 15 – 17.
23. Назарбаева И. Амортизация: налоговый учет = бухгалтерский? / И. Назарбаева // Необоротные материальные активы: бухгалтерский и налоговый учет: сборник систематизированного законодательства. – 2014. – Вып.4. – С. 37 – 44.
24. Дроздова Т. Поступление основных средств на предприятие: бухгалтерский и налоговый учет // Все о бухгалтерском учете. – 2015. – № 31.–с.8 – 20
25. Климовская М. Необоротная терминология: хотели как лучше... / М. Климовская // Необоротные материальные активы: бухгалтерский и налоговый учет: сборник систематизированного законодательства. – 2011. – Вып.4. – С. 12 – 14.
26. Замлинський В.А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань / В.А. Замлинський // Облік і фінанси АПК – 2010. – № 1. – С. 18 – 23
27. Муріна Т.С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві / Т.С. Муріна // Держава та регіони. – 2009. – №6. – С.387 – 390.
28. Петрова І.В. Удосконалення обліку амортизації основних засобів як складової витрат підприємства / І.В. Петрова // Держава та регіони. – 2009. – №3. – С.414 – 417.

29. Шуліка Ю.О. Удосконалення обліку й аудиту основних засобів на прикладі ДП «Гірник» / Ю.О. Шуліка, О.Г. Лищенко// Держава та регіони: Економіка та підприємництво. – 2010. – №4. – С. 201 – 205 Василюк Н. Ремонт, реконструкція, переоснащення основних засобів та валові витрати, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://consultant.parus.ua>
30. Василюк Н. Ремонт, реконструкція, переоснащення основних засобів та валові витрати, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: : <http://consultant.parus.ua>
31. Полякова І. М. Особливості обліку основних засобів та їх амортизації за МСБО та П(С)БО– // Управління розвитком, 2010. – №11(87). – с.55–57. [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
32. Ізмайлов Я. О. Облік нарахування амортизації необоротних активів та їх використання на фінансування інвестиційної діяльності експортоорієнтовних підприємств – // Вісник КТУ, вип. 27, 2011. – с. 267 – 271. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
33. Ігнатова О. А. – // Вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на вибір методів нарахування амортизації основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy – confer.com.ua>
34. Очеретько Л. М., Шубіна Н. С. Особливості обліку витрат на ремонт основних засобів – // Економічний простір, 2011. – №48/2. – с. 264 – 268. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
35. Тимохіна Г. О. Податковий облік амортизації необоротних активів – //Сталий розвиток економіки Всеукраїнський науково – виробничий журнал, 2011. – с. 311 – 319. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
36. Янів І.В. Сучасні проблем обліку основних засобів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33144>